

Robert van Oirschot

DROOG

the house of books

© Robert van Oirschot, 2018
© The House of Books, Amsterdam 2018
Omslagontwerp: Sander Patelski, Amsterdam
© Omslagbeeld: Ilina Simeonova / Trevillion Images
Foto auteur: © Jan Reinier van der Vliet
Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 443 5327 3
ISBN 978 90 443 5328 0 (e-book)
NUR 301

www.thehouseofbooks.com
www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

The House of Books is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Ton en Thérèse,
ik hoop dat jullie meelesen.

Proloog

Lambertus Steenhorst

De vrijpartij tussen Maria Cornelia Steenhorst en een lichtmatroos van de Holland America Lijn begon onschuldig, maar ontaardde onder invloed van te veel drank in een vroegtijdige ejaculatie. Omdat de pikbroek niet meer was te traceren, moest ze de zwangerschap, die ze tegen de achtermuur van haar vaders café opliep, in zonde volbrengen. Zodoende had de Frederikstraat in de Rotterdamse arbeiderswijk Crooswijk er in de kerstwinter van 1905 een fijn schandaal bij.

Het geroddel deed Maria weinig, daarvoor kende ze te veel geheimen. Zij, dochter van kastelein Lambertus Steenhorst en Maria Kooimans, had in haar vaders kroeg vaak genoeg gehoord en gezien hoe buurtgenoten het zelf niet al te nauw namen met de normen en zeden. Het waren schijnheilige klootzakken en ze verachtte hen om hun kleinburgerlijkheid.

Maria was een sterke vrouw, droeg haar buik vol gratie door de wijk en met haar aangeboren trots beantwoordde ze onverstoorbaar de meewarige blikken die haar vanuit de arbeidershuisjes werden toegeworpen. Maar als ze van tevoren had geweten dat de kleine

Lambertus met zoveel tegenzin ter wereld zou komen, had ze zich wel twee keer bedacht.

Ondanks de scheurende pijnkrampen vond Maria tijdens de elkaar steeds sneller opvolgende barensweeën de kracht om haar lichtzinnigheid van negen maanden eerder met grove bewoordingen te verwensen. De vroedvrouw, zelf ook voorstander van duidelijke taal, spoorde Maria met krachttermen aan om de ongeboren vrucht eruit te persen. De botte aanmoediging was het laatste zetje dat de hevig scheldende Maria nodig had. De oerkreet waarmee ze met een ultieme krachtsinspanning het ventje uit haar vagina perste, was zo hard dat zelfs de meisjes in de Heineken-bierbrouwerij even verderop elkaar aankeken.

De vroedvrouw ving het krijsende wurmpje op, veegde het schoon en legde het in de armen van zijn oma. Deze draaide zich met tranen in haar ogen om naar haar man die achter in de kamer de strijd van zijn dochter handenwringend had aangehoord. Hij, de kastelein die het moest hebben van klandizie uit de buurt, had veel moeite gehad met de schande van de ongehuwde zwangerschap. De gesprekken in zijn kroeg gingen er te vaak over en aan de bar werden er tot zijn groeiende ergernis steeds grovere grappen over gemaakt. Tot hij een van zijn stamgasten na de zoveelste toespeling over de toog sleurde, achter de bar zijn ogen dicht sloeg en hem vervolgens aan zijn broekband de kroeg uit slingerde. Daarna werd het stiller in het café en de schande dragelijker.

Onhandig pakte de kersverse opa zijn kleinkind over van zijn vrouw en streelde met zijn grote kolenschoppen teder het zachte wangetje. Toen de baby het onder de eeltige aanraking op een krijsen zette, legde opa Steenhorst het mannetje schielijk in de armen van zijn dochter. Hardop vervloekte hij de dag dat zijn dochter haar schoot aan die boerenlul had prijsgegeven.

In de achtergestelde arbeiderswijk was de jonge Lambertus als bastaard het makkelijke pispootje van de buurt. Regelmatig stond

hij met zijn rug tegen een muur, terwijl een groep jongens hem uitschold met het vileine vernuft dat pestende kinderen zo eigen is.

Zolang het bij woorden bleef, was het leed nog te overzien, maar te vaak combineerde de leider van het stel, vier jaar ouder en een kop groter, de verbale agressie met fysiek geweld. Dan duwde hij Lambertus met priemende vinger nog verder tegen de ruwe mortel, kwam met zijn stinkende adem dicht tegen hem aan staan en deelde vervolgens een kopstoot of een stomp in de buik uit. Zomaar.

Het getreiter ging jaren door totdat Lambertus op een dag besloot dat het genoeg was. Weer kon hij geen kant op en opnieuw spugde zijn kwelgeest de scheldwoorden in zijn gezicht. Maar op het moment dat de pestkop zich klaarmaakte om uit te halen, stootte Lambertus zijn knie omhoog en plette hij met enorme kracht de nog onvolgroeide ballen van zijn belager. De jongen klapte dubbel, gilde het uit en terwijl hij achterover wankelde, sloeg Lambertus toe. Zijn vuist, hoewel klein, raakte de naar adem happende bruint met enorme precisie vol op diens toch al niet zo fraaie neus. De verschrikte meelopers in de kring zagen hun aanvoerder knock-out gaan, nog voordat hij met zijn voorhoofd tegen de grond klapte. Op het gruwelijke geluid van tanden die op kiezels stuiterden, volgde een doodse stilte.

Het was de eerste keer dat Lambertus de kracht van zijn vuisten leerde kennen en tegelijkertijd de laatste keer dat hij zich in een hoek liet drukken.

In de jaren erna groeide zijn faam als vechtersbaas en namen de plagerijen af. Ook zijn nieuwe status leverde hem geen vrienden op, maar voor de jonge Lambertus was een leven zonder al te veel kruisbestuiving met zijn omgeving een verademing. Hij had genoeg aan zijn moeder, wier leven met de komst van haar grote liefde, Pieter van Klaveren, een onverwachte maar zeer welkome wending kreeg.

Pieter, welgesteld door de steeds lucratievere handel in auto-mobielen, negeerde de roddels over de lichtekooi en haar bastaard-

zoon en maakte Maria zonder terughoudendheid het hof. Hij liet haar de mooiste plekjes van Rotterdam zien, kocht de jurken en schoenen waar ze van droomde en nam haar mee naar de deftige schouwburg. Pieter was haar prins op het witte paard en hij maakte het sprookje compleet toen hij haar tijdens een wandeling in de Rotterdamse lentezon ten huwelijk vroeg.

Lambertus was dol op zijn stiefvader. Pieter behandelde hem als zijn eigen bloed, leerde hem vissen op de Kralingse Plas, hielp met huiswerk en liet zijn stiefzoon in de nieuwste automobielen rijden. Kortom, Pieter was de vader die Lambertus nooit had gehad en het was dan ook niet meer dan logisch dat binnen een maand na de trouwerij de negenjarige Lambertus, samen met zijn moeder en Pieter, opnieuw het stadhuis bezocht. Ze meldden zich bij het loket van de Burgerlijke Stand waar het jochie vol trots zijn niet alledaagse verzoek aan de dienstdoende ambtenaar voorlegde. Of hij zijn achternaam van Steenhorst in Van Klaveren kon veranderen?

Dat kon en zodoende ging Lambertus Steenhorst vanaf 31 mei 1916 als Lambertus van Klaveren door het leven, roepnaam Bep.

In zijn wijk bleef Bep een buitenbeentje. Ook zijn prominente neus en woeste, donkere haardos waren mikpunt van spot en hij probeerde zijn klas- en buurtgenoten als het even kon te ontlopen. Als tiener was hij dan ook steeds vaker in de boksschool van Piet Dijksman te vinden. Deze ras-Rotterdammer herkende de potentie bij de schuchtere jongeman met zijn pezige maar nog onvolgroeide lijf en nam zich voor om van Bep een kampioen te maken.

Zijn 'Eerste Rotterdamsche Boks Vereeniging' kon nieuw talent ook wel gebruiken. Dijksman had al jaren geen kampioenen meer afgeleverd en dat gebrek aan succes had zijn weerslag op de staat van de school. Het sterk verouderde pand aan de Kortestraat lag er erbarmelijk bij. De restjes verf die nog aan de kozijnen hingen, waren vergeeld en gaven het gebouwtje een troosteloze uitstraling. Ook binnen bladderde de verf in grote lappen van de muren en de spul-

len waarmee de jongens trainden, waren al talloze keren hersteld.

De tomeloze passie van Dijkman voor de nobele vechtsport en zijn betrokkenheid bij zijn pupillen maakten het gebrek aan moderne faciliteiten echter ruimschoots goed. Aangestoken door zijn enthousiasme bleven leerlingen vaak hangen in het vervallen pand, dat voor hen een aantrekkelijk alternatief was voor de echtelijke of ouderlijke sponde.

Voor Bep gold dat niet, hij had simpelweg de brandende ambitie om als bokser de beste van de wereld te worden. Het gemak waarmee hij met zijn vuisten steeds grotere jongens klein kreeg, voedde die eierzucht. Waarom zou hij zich als slagersknecht te pletter werken als hij met zijn vuisten makkelijker, sneller en vooral meer geld kon verdienen?

In de jaren die volgden ontwikkelde Bep zich tot een veelzijdig en vooral ambitieus bokser. Bijna dagelijks zeurde hij bij zijn trainer om een partij buitenshuis, vol verlangen om zich met anderen te meten. In eerste instantie probeerde Dijkman Beps enthousiasme nog te temperen, maar na drie jaar kon hij niet anders dan erkennen dat zijn pupil er inderdaad klaar voor was. Het straatschoffie dat in zijn eerste training nog wild om zich heen had gemaaid, was uitgegroeid tot een behendige, vrij dansende bokser die de reikwijdte van zijn armen combineerde met het vermogen om onverwachts toe te slaan.

Maar, hoe goed ook, Bep was nog jong en met frisse tegenzin ging Dijkman op zoek naar een tegenstander waar zijn pupil van zou kunnen leren. Aan iemand die al neerging als je lucht naar 'm blies, hadden ze niks.

Deel I

1920 – 1923

Antonie zag geen hand voor ogen. Amsterdam in nevelen was even onbegaanbaar als de dichtgekoekte schoot van de oudste hoer op de Wallen. Zelfs voor hem. Slingerend en niet helemaal routevast probeerde hij zijn weg terug naar huis te vinden. Hij zocht met zijn rechterhand naar houvast bij de lantaarnpalen en de smeed-ijzeren hekwerken die de trapportalen van de herenhuizen aan de Haarlemmerdijk markeerden.

De luide boer die hij met voorbedachten rade uit zijn keel pers-te, galmde langs de gevels de nacht in. De daaropvolgende grijs op zijn gezicht weerspiegelde zijn gedachten aan de afgelopen nacht.

Waar was hij in godsnaam? Antonie bleef knikkebollend staan, zijn oriëntatievermogen liet hem, niet voor het eerst die nacht, in de steek. Op intuïtie waggelde hij rechtsaf, de Binnen Oranjestraat in. Bij de gracht aangekomen keek hij vanonder zware oogleden rond.

‘Ze brug,’ sliste Antonie. De Oranjebrug bood zijn benevelde geest weer wat aanknopingspunten. Het koude staal van de leuning gaf hem niet alleen de nodige grip maar had ook een ontzuicherend effect. De warmteroes die de alcohol hem had geboden raakte uit-gewerkt en Antonie voelde de kilte van de te koude lentinacht over zich heen glijden. Neveldruppels rolden over zijn neus zijn open-hangende mond binnen, precies op het moment dat een plotselinge misselijkheid hem deed kokhalzen. Het lukte hem ternauwernood om de abrupte gulf braaksel netjes over de reling de gracht in te

kotsen. Enigszins opgelucht en met iets zekerder tred liep Antonie verder, zijn gedachten dan weer uitwaaiend, dan weer gefocust. Rechtsaf, de voor hem zo bekende Brouwersgracht op.

Antonie Donkers was een zondagskind. Vanaf zijn geboorte net na de eeuwwisseling bleven wildvreemden langer dan normaal boven zijn wieg hangen. De bewondering oversteeg de obligate vleierij die andere nieuwgeborenen ten deel viel. Overal waar zijn moeder Johanna hem mee naartoe nam, liet hij stralende gezichten achter. Hij was haar zonnetje, haar door God geschonken excuus om als het ook maar even kon de benauwende en agressieve sfeer van hun huis aan de Sint Antoniebreestraat te ontvluchten. De liefdevolle begroetingen die haar mannetje ontving, zoog Johanna op alsof de complimenten aan haar zelf gericht waren.

Als dreumes kreeg Antonie weinig mee van de grauwe wereld om hem heen. Aan het begin van de eeuw vond de almaar voortwoekerende sociale onrust een vruchtbare voedingsbodem in de verpauperde binnenstad. De omstandigheden werden er, door de toenemende stroom boeren die het platteland ontvluchtten, niet beter op. Deze nieuwe paria's, verdreven door de machinerie die de industriële revolutie met zich meebracht, woonden in armzalige krotten waar ontucht en epidemieën welig tierden en hygiëne een vies woord was. In de donkere stegen klampten bedelaars zich vast voor een aalmoes en was het schuim van de straat continu op zoek naar een makkelijke prooi of onbewaakte stalling. Het was een stad die de Mokumers weinig tot niets te bieden had. Amsterdam was vies, vol en vijandig.

Zijn moeder kende de stad van binnen en buiten en schermde haar jongen zoveel ze kon af voor de somberte om hen heen. Ze dwaalde met hem hele dagen door de wijken, eerst in doeken stevig aan haar borst gekluisterd, later in de wandelwagen. Tijdens de wandelingen verhaalde ze over de buurten waar ze kwamen en vertelde hem wie er de baas was, bij wie je om hulp kon vragen en voor wie

je moest uitkijken. Ze nam Antonie mee naar de vele markten die Amsterdam rijk was, wees aan wie er de beste waar verkocht en leerde hem de versheid van vis aan de bolle ogen herkennen. Ze bracht hem op de plekken waar de dure eetlokalen hun resten naar buiten mieterden en waar groenten, vaak nog in perfecte staat, gratis en voor niets voor het oprapen lagen.

Het leven op straat, met zijn ruwe omgangsvormen, grove humor en mannelijke broederschap had een magnetische werking op de jonge Antonie. Ondanks de kakelverse leerplichtwet was hij als tiener dan ook zelden in de schoolbanken te vinden. Antonie haalde zijn wijsheden liever uit de praktijk, buiten, waar hij urenlang langs de grachten en over de stegen en markten van Amsterdam dwaalde.

Het was op een van die verkenningstochten dat Antonie Helena voor het eerst ontmoette. Hij had die ochtend met zijn vriendje Johan zijn veertiende verjaardag met een strooptocht langs de kraampjes op de zaterdagse Lindemarkt gevierd en op weg terug naar huis zag hij hoe in het grote hoekhuis van de Snoekjessteeg een nieuw gezin haar intrek nam. Het huis op de hoek had allure; Antonie dagdroomde vaak over hoe het zou zijn om in zo'n deftige woning te wonen. Terwijl sjouwers druk bezig waren met het naar binnen dragen van kasten en tafels, bleven naast hem ook andere passanten staan om zich aan de luxe huisraad van de nieuwe bewoners te vergapen. Het was een vermakelijke vertoning, zeker toen de Amsterdamse humor de verhuizers begon te irriteren.

Achter de verhuiskar stond een koets met mooie zwarte paarden ervoor. De warme dampen van hun uitwerpselen vonden de neus van Antonie die aanstalten maakte om de frisse lucht weer op te zoeken. Op dat moment ging de deur van de koets open. Nieuwsgierig bleef hij staan. Een man kwam voorovergebogen het trapje af. Dat hij bukte was verstandig; hij was lang én getooid met een hoge zwarte hoed die als een bolle spiegel de vroege zonnestralen

naar alle kanten uitstrooide. Op vaste grond draaide de man zich om en bood zijn hand aan aan de vrouw die hem de koets uit volgde. Nieuwsgierig was Antonie dichterbij geschuifeld en hoorde hoe de vrouw de rijzige man in een vreemde taal toesprak.

‘Merci, mon chéri.’

Monsjerie? Hij kon er geen kaas van maken.

‘C’est rien.’ Met het nogal ijzig aandoende antwoord kon Antonie ook al niks. Niet meer geïnteresseerd wilde hij weglopen, toen de vrouw zich omdraaide en zich tot iemand in de koets richtte.

‘Jij ook, kom, je kunt daar niet de hele dag blijven zitten.’

Antonie kon aan haar stem horen dat het geduld van de vrouw beproefd werd, hij had die ondertoon vaak genoeg bij zijn moeder gehoord.

‘Non, ik wil niet, ik blijf hier.’ Een hoog stemmetje. De man met de hoed keek ongeduldig op het kettinghorloge dat hij uit zijn vestzakje had opgediept.

‘Helena, kom eruit meisje, we hebben geen tijd voor dit kinderachtige gedoe. Je gedraagt je als een verwend nest. Pak je tas en ga je moeder helpen met de kamers.’

‘Ik ben niet verwend, stomme pappa.’ Op de kinderlijke tegenwerping van het meisje volgde verrassend genoeg toch beweging en Antonie zag een bos blonde pijpenkrullen uit de koets tevoorschijn komen. Ze onttrokken het gezicht van het meisje in eerste instantie aan zijn blikveld, maar terwijl ze even hautain als statig de koetstrap afliep, draaide ze haar hoofd langzaam naar Antonie. Zijn adem stokte en gebiologeerd staarde hij het mooiste meisje dat hij ooit had gezien aan.

‘Kijk naar je eigen, stomme apenkop, met je pofbroek!’ De verbale kwalificatie maakte Antonie voor het eerst in zijn nog jonge leven bewust van zijn uiterlijk en van de kleding die hij droeg.

Hij had zijn ogen neergeslagen, had zich omgedraaid en was bedremmeld verder gelopen, het mooie meisje met haar nukkige manieren achter zich latend.

Hij moest pissen. Wankelend vond hij een plekje aan de kade van de Brouwersgracht. Net genoeg ontnuchterd om niet te dicht aan de rand te gaan staan, haalde hij geroutineerd zijn jongeheer tevoorschijn.

Hoe lang geleden heb ik Helena voor het laatst gezien?

Hij miste haar. Langzamerhand be kroop hem de leegte, zoals dat altijd gebeurde wanneer hij een avond lang in de Jordaan zijn zaad tussen gewillig opengesperde benen naar binnen had gepompt. De vrouwen waren stuk voor stuk mooi, sommige zelfs aantrekkelijk, maar geen van hen kon in de schaduw van Helena staan.

Toen hun pubervriendschap omsloeg in fysieke aantrekkingskracht, hadden ze zich eerst geen raad geweten. Van de ene op de andere dag durfde Antonie Helena niet meer te knuffelen, bang dat zijn opwinding die de omhelzing met zich meebracht door haar als aanstootgevend zou worden ervaren. Zij hield op haar beurt eveneens afstand en keerde bij elk afscheid haar wang toe, in plaats van hem de vertrouwde kus op zijn mond te geven. Gelukkig deed de natuur keurig haar werk en op de rand van volwassenheid zochten ze elkaars fysieke nabijheid steeds vaker op en maakten ze hun celibataire kalverliefde ruimschoots goed. Samen verkenden ze de seksuele grenzen van hun liefde; Antonie hielp Helena primair en onbeschaamd te ontvangen, zij leerde hem intuïtief en zintuigelijk te genieten.

De aantrekkingskracht tussen de twee ging verder dan alleen de seks. Helena deed verbaal niet voor Antonie onder en ook in hun intelligentie vulden ze elkaar aan; waar Antonie straatslim was, was Helena de toegewijde en makkelijk lerende leerlinge. Paradoxaal genoeg lag daarin ook de kiem voor hun verwijdering. Waar hij zich in de ruwe zelfkant van Amsterdam wentelde, zocht en vond zij emplooi op stand. Hun levensinvulling en ambities lagen simpelweg te ver uit elkaar. Helena wilde meer uit het leven halen dan het ritselen, het scharrelen en de illegale weddenschappen waar An-

tonie zijn dagen mee vulde. Langzamerhand groeiden ze uit elkaar, eerst sluipenderwijs, maar gaandeweg met steeds heftiger woordenwisselingen. De verwijdering was onomkeerbaar en hoe onbereikbaarder Helena werd, hoe vaker Antonie zijn ontlading bij andere vrouwen zocht. Om ze daarna, overvallen door een verzengende leegte, beschaamd weer los te laten.

Helena was de enige die hij wilde vasthouden.

Godsamme, had ie nou weer een stijve?

Werktuigelijk bereikte hij met een paar ongecontroleerde rukken de zoveelste zaadlozing van die nacht. Het luchtte nauwelijks op en met een knagend gevoel in zijn onderbuik sloeg hij de Palmstraat in. Dan links de Palmdwarsstraat in, weer rechts, de Goudsbloemstraat. Automatismen namen de coördinatie over en leidden Antonie naar zijn huis midden in de Jordaan, op de hoek van de Derde Goudsbloemdwarstraat. Hij was thuis.

Het huis had net als alle andere panden in de buurt zijn beste tijd wel gehad, maar voor Antonie was deze plek het beste wat hem was overkomen. Als hij langer in zijn ouderlijk huis aan de Sint Antoniebreestraat was gebleven had hij zijn ouwe vermoord. De laatste keer dat zijn vader hem aftuigde, had Antonie teruggevochten en hem met een directe rechtse tegen de grond geslagen. Vanaf dat moment had de man zijn zoon met rust gelaten maar bleef hij zijn dronken driftbuien op de huisraad en op zijn vrouw botvieren. Antonie had zijn moeder keer op keer gesmeekt om die hufter, die tot zijn grote spijt zijn vader was, te verlaten. Het lukte haar echter niet zich aan hem te ontworstelen, want waar moest ze heen? En bovendien, bij wie konden de nog minder gefortuneerden dan terecht?

Antonies moeder stond bekend als de vrouw bij wie je altijd kon aankloppen voor een praatje of een hapje. Ze was gastvrij en nooit te beroerd om haar weinige bezittingen te delen met degenen

die het nog harder nodig hadden. Als jongetje al keek Antonie 's avonds toe hoe zwervers de weg naar hun huis vonden en hompen brood gulzig wegspoelden met lauw bier. Dat huiselijke tafereel werd regelmatig verstoord als zijn vader weer eens stomdronken binnenviel en de in zijn ogen ongewenste gast met harde hand de deur uit joeg. Meestal volgde daarna een heftige ruzie tussen de twee echtelieden, die verbaal vaak in het voordeel, maar fysiek altijd in het nadeel van zijn moeder uitpakte. De roes die zijn vader na het geweld vervolgens overviel, gaf Antonie, zo jong als hij was, de tijd om zijn moeder te verzorgen en de huisraad weer enigszins op orde te brengen.

Tot het moment dat Antonie het niet meer kon aanzien en op zijn zeventiende het huis ontvluchtte waar hij geboren was. Via een van de koppelbazen voor wie hij werkte, kon hij een pandje huren; niet groot maar met alles wat hij nodig had. De benedenverdieping was verdeeld in een kleine woonkamer en een nog kleiner keukentje met daarin een wastafel en een aftandse oven. De inrichting was sober, met een tafel, vier stoelen en een fauteuil bij de open haard. Zijn bed stond boven, in de kamer onder het puntdak waar zowel daglicht als een schoon laken geen kans had. Antonies huishouden ontbeerde duidelijk een vrouwelijke hand, zelfs de warmte van de haard was puur functioneel. Maar toch, in de drie jaar dat hij er inmiddels woonde, was het de plek geworden waar hij zich thuis voelde.

Hij zou zo graag hetzelfde voor zijn moeder willen, een omgeving waar ze veilig zou zijn. Dat hij dit voornemen bleef uitstellen, bezorgde hem een steeds vaker terugkerend schuldgevoel.

Tevergeefs probeerde Antonie de groeiende irritatie van zich af te schudden. Het gemis van Helena en de gedachte aan zijn moeder vraten als een veenbrand aan zijn onderbewustzijn. Hij priegelde de sleutel in het slot van de voordeur die makkelijker openging dan zijn coördinatie kon verwerken. Hij struikelde naar binnen, herstelde zijn evenwicht en schuifelde in een keer door naar de open haard.

In een mum van tijd kreeg hij het vuur aan, pakte de halfvolle fles jenever van tafel en rolde zich op in de stoel voor het vuur. Antonie doezelde weg en viel in een rusteloze slaap, waarin hij zijn veroveringen van de afgelopen nacht opnieuw beleefde.

Zijn rust werd ruw verstoord door harde bonken op de voordeur. Antonie schrok wakker en was even gedesoriënteerd. Buiten was het donker. Hij beseftte dat hij zijn roes weer eens door de dag heen had uitgeslapen. Geïrriteerd stond hij op en strompelde stram naar de voorkant. Hij herkende de aankondiging uit duizenden, het was het ritme dat hij en Johan hadden afgesproken. Handig, want Antonie hield niet van onverwachte visite. Onverwacht was in het milieu waarin hij vertoefde synoniem aan onaangenaam, dus als het even kon, liet hij onaangekondigd bezoek voor de deur staan. Maar niet nu, de roffel op de deur was zo dwingend dat Antonie beseftte dat Johan niet zomaar op bezoek kwam.

Johan Meijer was zijn beste vriend; een wat introverte, lange slungelachtige jongeman met gitzwart peenhaar die zowel vanwege zijn voorkomen als vanwege zijn Joodse afkomst regelmatig in de problemen kwam. Hij was in alles de tegenpool van Antonie en toch waren ze sinds hun eerste ontmoeting onafscheidelijk.

Tijdens een van de eerste ontdekkingsreizen die Antonie als jongetje uitvoerde, hobbelde hij uit het zicht van zijn moeder via de Sint Antoniesluis de Jodenbreestraat in. De mensen op straat hadden meer dan genoeg aan zichzelf en niemand sloeg acht op het hummeltje dat blijmoedig op ontdekkingsreis was gegaan. Pas na enkele honderden meters, vlak voordat de Jodenbreestraat de Houtkopersdwaarsstraat kruiste, kwam er een eind aan de vrijheid van Antonie. Een grote knuist tilde hem aan z'n bretellen op.

‘Hé, wat hebben we hier, een klein stukje geteisem? Johan, kom eens kijken naar wat er onze kant op gekropen is.’

‘Laat me los, lelijkerd. Met je stinkende rottanden.’

Antonie had van jongs af aan zijn branie geheel in Mokumse stijl ontwikkeld en zijn vocabulaire sloot daar naadloos op aan. De vader van Johan, een olijk man, schoot in de lach en zette het spartelende kereltje voor zich neer.

‘Heb jij geen manieren meegekregen van je ouders, kleine dondersteen? Zo praat je niet tegen volwassenen.’

Inmiddels was kleine Johan komen kijken naar de vangst van zijn vader.

‘Ja joh, mijn pappa is de liefste die er is. Zeg sorry.’

Antonie keek het wijze jongetje dat voor hem was komen staan nieuwsgierig aan en besloot dat Johan zijn nieuwe vriendje zou worden. Hij deed wat hem gevraagd werd.

‘Sorry, meneer.’

In de maanden en jaren die op hun eerste ontmoeting volgden, liepen de twee bijna dagelijks elkaars deur plat. Eerst bleven ze nog onder begeleiding in de buurt van hun ouderlijke huizen, maar al snel begonnen ze op eigen houtje ook de zijstegen rondom het Waterlooplein, het Zuiderkerkhof en de Nieuwmarkt te verkennen. Johan en Antonie waren altijd samen en leken met elkaar vergroeid; ze hoorden bij elkaar als Sam en Moos.

De kier die Antonie bood was voor Johan voldoende om naar binnen te stormen. De krakende deur vloog met kracht tegen Antonie aan die met zijn achterhoofd tegen de muur knalde. In een klap was hij de nevelen van drank en slaap kwijt. Terwijl hij naar het houvast van de tafel zocht, viel hij uit naar Johan, die hem desondanks grijnzend aankeek.

‘Jezus, Johan, je duwt die deur dwars door me heen! Wat is er? Kalmeer, hier, ga zitten, idioot!’

Hij bood Johan de kruk naast zijn fauteuil aan en liet zichzelf in de stoel zakken. Voorzichtig masseerde hij zijn achterhoofd.

‘Nou, vertel, waarom ben je zo opgefokt? Wat doe je hier? Ik ben moe en ik wil slapen.’

‘Slapen? Echt niet!’ Johan was niet vaak zo opgewonden. ‘Luis-ter, we moeten beginnen met oefenen, zodat je beruchte Antonie-uppercut er echt uitziet. Of, liever gezegd, zodat jouw knock-out geloofwaardig is. Eindelijk man, we worden rijk!’ Johan stuitte van enthousiasme bijna van zijn kruk en Antonies nieuwsgierigheid kreeg de overhand.

‘Wat bedoel je? Hoezo, echt? Waar heb je het over, waarom zou ik moeten oefenen?’

Bij elke vraag zag Antonie de grijns op het gezicht van zijn vriend breder groeien. Langzaamaan begon er iets bij hem te dagen.

‘Nee!?’ Hij keek Johan ongelovig aan, zijn chagrijn maakte definitief plaats voor opwindning.

‘Ja man, ik heb het gefikst! Je komt op het affiche, weltergewicht, tegen een of andere slome bokser uit Mokum Reisj. Een onbekende Rotterdammer!’ Met een ruk stond Johan op. ‘Kom, pak je jas. We gaan naar De Gaper.’